

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA — KIEROWNIKA URZĘDU GOSPODARKI MORSKIEJ

z dnia 17 sierpnia 1983 r.

w sprawie kwalifikacji zawodowych członków załóg polskich statków morskich.

Na podstawie art. 46 § 1 Kodeksu morskiego (Dz. U. z 1961 r. Nr 58, poz. 318 i z 1977 r. Nr 8, poz. 31) oraz art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 21 maja 1963 r. o rybołówstwie morskim (Dz. U. z 1963 r. Nr 22, poz. 115, z 1970 r. Nr 3, poz. 14 i z 1977 r. Nr 37, poz. 163) zarządza się, co następuje:

DZIAŁ I

Przepisy wstępne.

§ 1. 1. Przepisy rozporządzenia określają kwalifikacje zawodowe członków załóg polskich statków morskich, wymagane do zajmowania stanowisk oficerskich i nieoficerskich, niezbędne z punktu widzenia bezpieczeństwa żeglugi.

2. Posiadanie wymaganych kwalifikacji zawodowych stwierdza się przyznaniem stopnia oficerskiego lub nieoficerskiego i wydaniem odpowiedniego dyplomu lub świadectwa.

3. Kwalifikacje zawodowe członków załóg innych niż określone w rozporządzeniu, a zatrudnionych na polskich statkach morskich — regulują odrębne przepisy.

§ 2. Przepisy rozporządzenia nie mają zastosowania do członków załóg:

- 1) jednostek pływających Marynarki Wojennej, Wojsk Ochrony Pogranicza i Milicji Obywatelskiej,
- 2) morskich statków sportowych.

§ 3. 1. Przez praktykę pływania wymaganą do uzyskania poszczególnych stopni rozumie się praktykę nabytą na polskich statkach morskich.

2. Praktykę pływania nabytą na statkach morskich obcych bander zalicza się do praktyki wymaganej do uzyskania poszczególnych stopni, jeżeli okres jej trwania i rodzaj są zgodne z odpowiednimi wymaganiami rozporządzenia.

§ 4. Z zastrzeżeniem § 68 i 74 stopnie oficerskie i nieoficerskie na polskich statkach morskich mogą uzyskać osoby posiadające obywatelstwo polskie.

§ 5. 1. Osoby ubiegające się o uzyskanie stopni oficerskich są obowiązane posiadać świadectwo dojrzałości,

a osoby ubiegające się o uzyskanie stopni nieoficerskich — świadectwo ukończenia szkoły podstawowej.

2. Warunek posiadania świadectwa dojrzałości nie dotyczy:

- 1) osób, które ukończyły 45 lat i posiadają świadectwo ukończenia szkoły średniej,
- 2) osób, które ubiegają się o uzyskanie stopni: szypra III, II i I klasy żeglugi krajowej, szypra II i I klasy rybołówstwa morskiego oraz oficera mechanika okrętowego V i IV klasy.

3. Osoby ubiegające się o uzyskanie stopni szypra I klasy żeglugi krajowej i oficera mechanika okrętowego IV klasy są obowiązane posiadać świadectwo ukończenia szkoły średniej.

4. Osoby ubiegające się o uzyskanie stopni oficerskich w specjalności pokładowej są obowiązane posiadać świadectwo radarowe.

5. Osoby wymienione w ust. 1 są obowiązane posiadać umiejętność pływania stwierdzoną odpowiednim dokumentem; obowiązek posiadania tego dokumentu nie dotyczy osób, które ukończyły 45 lat.

6. Stopnie: starszego marynarza, starszego rybaka, motorzysty okrętowego, elektromontera okrętowego i kucharza okrętowego mogą uzyskać osoby, które ukończyły 18 lat.

DZIAŁ II

Kwalifikacje oficerskie.

Rozdział 1

Oficerowie specjalności pokładowej statków morskich, z wyjątkiem statków rybackich.

§ 6. 1. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się do oficerów specjalności pokładowej statków morskich objętych rozporządzeniem, z wyjątkiem statków rybackich.

2. Przez praktykę pływania, wymaganą do uzyskania poszczególnych stopni określonych w niniejszym rozdziale, rozumie się praktykę na statkach morskich z własnym na-

pędem innych niż rybackie, z tym że przy ubieganiu się o stopnie oficera pokładowego III, II i I klasy oraz kapitana żegluga wielkiej praktyka ta powinna być nabyta na statkach przeznaczonych i używanych do przewozu ładunków lub pasażerów w żegludze międzynarodowej.

§ 7. 1. Dla ustalenia uprawnień zawodowych i praktyki kwalifikacyjnej oficerów specjalności pokładowej różni się następujące rodzaje żegluga morskiej:

- 1) żegluga krajowa,
- 2) żegluga międzynarodowa (wielka).

2. Przez żegluga krajową rozumie się żegluga na wodach morskich w odległości nie przekraczającej 20 mil morskich od linii brzegu morskiego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

3. Przez żegluga międzynarodową (wielką) rozumie się żegluga na pozostałych akwenach morskich.

§ 8. W specjalności pokładowej ustala się następujące stopnie oficerskie:

- 1) szyper III klasy żegluga krajowej,
- 2) szyper II klasy żegluga krajowej,
- 3) szyper I klasy żegluga krajowej,
- 4) oficer pokładowy III klasy,
- 5) oficer pokładowy II klasy,
- 6) oficer pokładowy I klasy,
- 7) kapitan żegluga wielkiej.

§ 9. 1. W specjalności pokładowej ustala się następujące stanowiska oficerskie:

- 1) asystent pokładowy,
- 2) oficer wachtowy,
- 3) I oficer,
- 4) starszy oficer,
- 5) kapitan.

2. Urząd morski określa statki, na których występuje stanowisko starszego oficera.

3. Na statkach, na których wymagana jest zgodnie z odrębnymi przepisami okrętowa straż pożarna, ustala się odrębne stanowisko oficera pożarowego pełniącego funkcję komendanta tej straży.

§ 10. Do uzyskania stopnia oficerskiego w specjalności pokładowej wymagane jest spełnienie następujących warunków:

- 1) do uzyskania stopnia szypera III klasy żegluga krajowej:
  - a) ukończenie wyższej szkoły morskiej o kierunku nawigacyjnym
albo
  - b) posiadanie wykształcenia średniego zawodowego o kierunku pokładowym, posiadanie 18-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi lub ucznia w specjalności pokładowej ($\frac{1}{3}$ okresu wymienionej praktyki pływania może być nabyta na statkach żegluga śródlądowej) oraz złożenie egzaminu przez osoby, które ukończyły szkołę żegluga śródlądowej
albo
  - c) posiadanie stopnia starszego marynarza lub starszego rybaka, posiadanie dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku starszego marynarza lub starszego rybaka oraz złożenie egzaminu,
- 2) do uzyskania stopnia szypera II klasy żegluga krajowej:

- a) ukończenie wyższej szkoły morskiej o kierunku nawigacyjnym oraz posiadanie 9-miesięcznej praktyki pływania na stanowiskach oficerskich w specjalności pokładowej
albo
  - b) posiadanie stopnia szypera III klasy żegluga krajowej, posiadanie dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania na stanowiskach oficerskich w specjalności pokładowej oraz złożenie egzaminu,
- 3) do uzyskania stopnia szypera I klasy żegluga krajowej:
    - a) ukończenie wyższej szkoły morskiej o kierunku nawigacyjnym oraz posiadanie 18-miesięcznej praktyki pływania na stanowiskach oficerskich w specjalności pokładowej
albo
    - b) posiadanie stopnia szypera II klasy żegluga krajowej, posiadanie dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania na stanowiskach oficerskich w specjalności pokładowej oraz złożenie egzaminu,
  - 4) do uzyskania stopnia oficera pokładowego III klasy:
    - a) ukończenie wyższej szkoły morskiej o kierunku nawigacyjnym w specjalności transportu morskiego oraz posiadanie 18-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi lub studenta w specjalności pokładowej, w tym co najmniej 6 miesięcy na stanowisku asystenta pokładowego w żegludze międzynarodowej (wielkiej) po ukończeniu szkoły,
albo
    - b) posiadanie stopnia szypera I klasy żegluga krajowej, posiadanie dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku asystenta pokładowego w żegludze międzynarodowej (wielkiej) oraz złożenie egzaminu,
albo
    - c) posiadanie stopnia starszego marynarza, posiadanie dodatkowej 48-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi w specjalności pokładowej, w tym co najmniej 30 miesięcy na stanowisku starszego marynarza i 12 miesięcy na stanowisku asystenta pokładowego oraz złożenie egzaminu,
  - 5) do uzyskania stopnia oficera pokładowego II klasy:
    - a) ukończenie wyższej szkoły morskiej o kierunku nawigacyjnym w specjalności transportu morskiego, posiadanie stopnia oficera pokładowego III klasy oraz posiadanie dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania na statkach o pojemności brutto powyżej 200 TR w żegludze międzynarodowej (wielkiej) na stanowisku oficera oficera wachtowego
albo
    - b) posiadanie stopnia oficera pokładowego III klasy, posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statkach o pojemności brutto powyżej 200 TR w żegludze międzynarodowej (wielkiej) na stanowisku oficera wachtowego oraz złożenie egzaminu,
  - 6) do uzyskania stopnia oficera pokładowego I klasy:
    - a) ukończenie wyższej szkoły morskiej o kierunku nawigacyjnym w specjalności transportu mor-

skiego, posiadanie stopnia oficera pokładowego II klasy oraz posiadanie dodatkowej 18-miesięcznej praktyki pływania na statkach o pojemności brutto powyżej 200 TR w żegludze międzynarodowej (wielkiej) na stanowisku oficera wachtowego, w tym co najmniej 9 miesięcy na statkach o pojemności brutto powyżej 4000 TR.

albo

- b) posiadanie stopnia oficera pokładowego II klasy, posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statkach o pojemności brutto powyżej 200 TR w żegludze międzynarodowej (wielkiej) na stanowisku oficera wachtowego, w tym co najmniej 12 miesięcy na statkach o pojemności brutto powyżej 4000 TR, oraz złożenie egzaminu,
- 7) do uzyskania stopnia kapitana żeglugi wielkiej:
- a) posiadanie stopnia oficera pokładowego I klasy,
  - b) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statkach o pojemności brutto powyżej 4000 TR w żegludze międzynarodowej (wielkiej) na stanowisku I oficera; do wymaganej praktyki może być zaliczony okres pływania na stanowisku kapitana na statkach o pojemności brutto powyżej 200 TR w żegludze międzynarodowej (wielkiej), nie przekraczający jednak 9 miesięcy; dla absolwentów wyższej szkoły morskiej o kierunku nawigacyjnym w specjalności transportu morskiego ogólny okres wymaganej praktyki pływania jest krótszy o 6 miesięcy,
  - c) złożenie egzaminu.

§ 11. Ustala się następujące uprawnienia zawodowe oficerów specjalności pokładowej:

- 1) szyper III klasy żeglugi krajowej może być:
  - a) kapitanem statku o pojemności brutto do 200 TR w żegludze krajowej oraz statku bez własnego napędu o pojemności brutto do 1600 TR w żegludze krajowej,
  - b) I oficerem na statku o pojemności brutto do 500 TR w żegludze krajowej,
  - c) oficerem wachtowym na statku o pojemności brutto do 1600 TR w żegludze krajowej,
- 2) szyper II klasy żeglugi krajowej może być:
  - a) kapitanem statku o pojemności brutto do 500 TR w żegludze krajowej oraz każdego statku bez własnego napędu w żegludze krajowej,
  - b) I oficerem na statku o pojemności brutto do 1600 TR w żegludze krajowej,
  - c) oficerem wachtowym na każdym statku w żegludze krajowej,
- 3) szyper I klasy żeglugi krajowej może być:
  - a) kapitanem statku o pojemności brutto do 1600 TR w żegludze krajowej,
  - b) I oficerem na każdym statku w żegludze krajowej,
- 4) oficer pokładowy III klasy może być:
  - a) kapitanem statku bez własnego napędu o pojemności brutto do 1600 TR w żegludze krajowej,
  - b) I oficerem na statku o pojemności brutto do 500 TR w żegludze krajowej oraz na statku o pojemności brutto do 200 TR w żegludze międzynarodowej (wielkiej),
  - c) oficerem wachtowym na każdym statku,
- 5) oficer pokładowy II klasy może być:
  - a) kapitanem statku o pojemności brutto do 500 TR w żegludze krajowej, każdego statku bez własnego

napędu w żegludze krajowej oraz statku o pojemności brutto do 200 TR w żegludze międzynarodowej (wielkiej).

- b) I oficerem na każdym statku w żegludze krajowej oraz na statku o pojemności brutto do 1600 TR w żegludze międzynarodowej (wielkiej),
- 6) oficer pokładowy I klasy może być:
- a) kapitanem lub starszym oficerem na każdym statku w żegludze krajowej oraz na statku o pojemności brutto do 1600 TR w żegludze międzynarodowej (wielkiej),
  - b) I oficerem na każdym statku,
- 7) kapitan żeglugi wielkiej może być kapitanem lub starszym oficerem na każdym statku.

§ 12. Asystentem pokładowym może być osoba, która spełniła wszystkie warunki określone dla uzyskania stopnia oficera pokładowego III klasy, z wyjątkiem wymaganej praktyki pływania na stanowisku asystenta pokładowego.

§ 13. Stanowisko oficera pożarowego może zajmować osoba posiadająca:

- 1) dyplom oficera lub chorążego pożarnictwa oraz 24-miesięczną praktykę na stanowisku inspektora ochrony przeciwpożarowej w przedsiębiorstwach żeglugi morskiej, w urzędach morskich lub Głównym Inspektoracie Ochrony Przeciwpożarowej Urzędu Gospodarki Morskiej albo na stanowisku oficerskim w portowych strażach pożarnych lub w zawodowych strażach pożarnych stoczni morskich
- albo
- 2) dyplom oficera lub chorążego pożarnictwa oraz 36-miesięczną praktykę na stanowisku oficerskim w terenowych zawodowych jednostkach ochrony przeciwpożarowej miast portowych.

§ 14. Oprócz wymagań określonych w § 11 warunkiem zajmowania stanowisk kapitana, starszego oficera lub I oficera na:

- 1) statkach przeznaczonych i używanych do przewozu produktów ropopochodnych, gazów płynnych oraz innych ładunków mogących stanowić zagrożenie dla załogi, żeglugi lub środowiska — jest posiadanie co najmniej 6-miesięcznej praktyki pływania na tych statkach odpowiednio na stanowiskach oficerskich oraz ukończenie przeszkolenia,
- 2) statkach uznanych przez urząd morski za posiadające nietypowe właściwości manewrowe — jest posiadanie co najmniej 6-miesięcznej praktyki pływania na tych statkach odpowiednio na stanowiskach oficerskich oraz ukończenie przeszkolenia,
- 3) statkach pasażerskich, holownikach oraz statkach ratowniczych — jest posiadanie 6-miesięcznej praktyki pływania na tych statkach odpowiednio na stanowiskach oficerskich.

Rozdział 2

Oficerowie specjalności pokładowej statków rybackich.

§ 15. 1. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się do oficerów specjalności pokładowej statków rybackich.

2. Przez praktykę pływania wymaganą do uzyskania poszczególnych stopni określonych w niniejszym rozdzia-

le rozumie się praktykę na statkach przeznaczonych i używanych do rybołówstwa morskiego.

§ 16. W specjalności pokładowej ustala się następujące stopnie oficerskie:

- 1) szyper II klasy rybołówstwa morskiego,
- 2) szyper I klasy rybołówstwa morskiego,
- 3) oficer pokładowy III klasy rybołówstwa morskiego,
- 4) oficer pokładowy II klasy rybołówstwa morskiego,
- 5) oficer pokładowy I klasy rybołówstwa morskiego,
- 6) kapitan żeglugi wielkiej rybołówstwa morskiego.

§ 17. W specjalności pokładowej na statkach rybackich o pojemności brutto do 200 TR ustala się następujące stanowiska oficerskie:

- 1) II szyper,
- 2) I szyper.

§ 18. 1. W specjalności pokładowej na statkach rybackich o pojemności brutto powyżej 200 TR ustala się następujące stanowiska oficerskie:

- 1) asystent pokładowy,
- 2) oficer wachtowy,
- 3) I oficer,
- 4) starszy oficer,
- 5) kapitan.

2. Urząd morski określa statki, na których występuje stanowisko starszego oficera.

3. Na statkach, na których wymagana jest zgodnie z odrębnymi przepisami okrętowa straż pożarna, ustala się odrębne stanowisko oficera pożarowego, pełniącego funkcję komendanta tej straży.

§ 19. Do uzyskania stopnia oficerskiego w specjalności pokładowej wymagane jest spełnienie następujących warunków:

- 1) do uzyskania stopnia szypra II klasy rybołówstwa morskiego:
  - a) ukończenie wyższej szkoły morskiej o kierunku nawigacyjnym w specjalności połowów morskich albo
  - b) posiadanie wykształcenia średniego zawodowego o kierunku nawigacyjno-połowowym oraz 18-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi lub ucznia w specjalności pokładowej, albo
  - c) posiadanie stopnia starszego rybaka, posiadanie dodatkowej 18-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku starszego rybaka oraz złożenie egzaminu,
- 2) do uzyskania stopnia szypra I klasy rybołówstwa morskiego:
  - a) ukończenie wyższej szkoły morskiej o kierunku nawigacyjnym w specjalności połowów morskich oraz posiadanie 12-miesięcznej praktyki pływania na stanowiskach oficerskich w specjalności pokładowej albo
  - b) posiadanie stopnia szypra II klasy rybołówstwa morskiego, posiadanie dodatkowej 18-miesięcznej praktyki pływania na stanowiskach oficerskich w specjalności pokładowej oraz złożenie egzaminu przez osoby, które nie posiadają wykształcenia co najmniej średniego zawodowego o kierunku nawigacyjno-połowowym,

3) do uzyskania stopnia oficera pokładowego III klasy rybołówstwa morskiego:

- a) ukończenie wyższej szkoły morskiej o kierunku nawigacyjnym w specjalności połowów morskich oraz posiadanie 18-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi lub studenta w specjalności pokładowej na statkach rybackich o pojemności brutto powyżej 200 TR, w tym co najmniej 6 miesięcy na stanowisku asystenta pokładowego po ukończeniu szkoły, albo
- b) posiadanie stopnia szypra I klasy rybołówstwa morskiego, posiadanie dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku asystenta pokładowego na statkach rybackich o pojemności brutto powyżej 200 TR oraz złożenie egzaminu, albo
- c) posiadanie stopnia starszego rybaka, posiadanie dodatkowej 48-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi w specjalności pokładowej na statkach rybackich o pojemności brutto powyżej 200 TR, w tym co najmniej 30 miesięcy na stanowisku starszego rybaka i 12 miesięcy na stanowisku asystenta pokładowego, oraz złożenie egzaminu.

4) do uzyskania stopnia oficera pokładowego II klasy rybołówstwa morskiego:

- a) ukończenie wyższej szkoły morskiej o kierunku nawigacyjnym w specjalności połowów morskich, posiadanie stopnia oficera pokładowego III klasy rybołówstwa morskiego oraz dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania na statkach rybackich o pojemności brutto powyżej 200 TR na stanowisku oficera wachtowego albo
- b) posiadanie stopnia oficera pokładowego III klasy rybołówstwa morskiego, posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statkach rybackich o pojemności brutto powyżej 200 TR na stanowisku oficera wachtowego oraz złożenie egzaminu,

5) do uzyskania stopnia oficera pokładowego I klasy rybołówstwa morskiego:

- a) ukończenie wyższej szkoły morskiej o kierunku nawigacyjnym w specjalności połowów morskich, posiadanie stopnia oficera pokładowego II klasy rybołówstwa morskiego oraz posiadanie dodatkowej 18-miesięcznej praktyki pływania na statkach rybackich o pojemności brutto powyżej 500 TR na stanowisku oficera wachtowego albo
- b) posiadanie stopnia oficera pokładowego II klasy rybołówstwa morskiego, posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statkach rybackich o pojemności brutto powyżej 500 TR na stanowisku oficera wachtowego oraz złożenie egzaminu,

6) do uzyskania stopnia kapitana żeglugi wielkiej rybołówstwa morskiego:

- a) posiadanie stopnia oficera pokładowego I klasy rybołówstwa morskiego,
- b) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statkach rybackich o pojemności brutto powyżej 500 TR na stanowisku I oficera; dla absolwentów wyższej szkoły morskiej o kie-

runku nawigacyjnym w specjalności połowów morskich ogólny okres wymaganej praktyki pływania jest krótszy o 6 miesięcy,

c) złożenie egzaminu.

§ 20. Ustala się następujące uprawnienia zawodowe oficerów specjalności pokładowej:

- 1) szyper II klasy rybołówstwa morskiego może być:
  - a) I szyprem na statku rybackim o pojemności brutto do 80 TR,
  - b) II szyprem na statku rybackim o pojemności brutto do 200 TR,
- 2) szyper I klasy rybołówstwa morskiego może być I szyprem na statku rybackim o pojemności brutto do 200 TR,
- 3) oficer pokładowy III klasy rybołówstwa morskiego może być:
  - a) I szyprem na statku rybackim o pojemności brutto do 80 TR,
  - b) II szyprem na statku rybackim o pojemności brutto do 200 TR,
  - c) oficerem wachtowym na każdym statku rybackim,
- 4) oficer pokładowy II klasy rybołówstwa morskiego może być:
  - a) I szyprem na statku rybackim o pojemności brutto do 200 TR,
  - b) I oficerem na statku rybackim o pojemności brutto do 800 TR,
  - c) oficerem wachtowym na każdym statku rybackim,
- 5) oficer pokładowy I klasy rybołówstwa morskiego może być:
  - a) kapitanem lub starszym oficerem na statku rybackim o pojemności brutto do 800 TR,
  - b) I oficerem na każdym statku rybackim,
- 6) kapitan żeglugi wielkiej rybołówstwa morskiego może być kapitanem lub starszym oficerem na każdym statku rybackim.

§ 21. Asystentem pokładowym może być osoba, która spełniła wszystkie warunki określone dla uzyskania stopnia oficera pokładowego III klasy rybołówstwa morskiego, z wyjątkiem wymaganej praktyki pływania na stanowisku asystenta pokładowego.

§ 22. Stanowisko oficera pożarowego może zajmować osoba, która spełniła wymagania określone w § 13.

Rozdział 3

Oficerowie specjalności mechanicznej.

§ 23. 1. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się do oficerów specjalności mechanicznej statków morskich objętych rozporządzeniem.

2. Przez praktykę pływania wymaganą do uzyskania poszczególnych stopni określonych w niniejszym rozdziale rozumie się praktykę nabytą na statkach morskich objętych rozporządzeniem.

§ 24. Dla ustalenia uprawnień zawodowych i praktyki kwalifikacyjnej oficerów specjalności mechanicznej statki morskie dzieli się na następujące kategorie:

- 1) kategoria V — statki o mocy napędu głównego powyżej 125 kW (170 KM) do 300 kW (408 KM),
- 2) kategoria IV — statki o mocy napędu głównego powyżej 300 kW (408 KM) do 750 kW (1020 KM),

- 3) kategoria III — statki o mocy napędu głównego powyżej 750 kW (1020 KM) do 1100 kW (1496 KM),
- 4) kategoria II — statki o mocy napędu głównego powyżej 1100 kW (1496 KM) do 3000 kW (4080 KM), z wyjątkiem statków rybackich o mocy napędu głównego powyżej 1800 kW (2448 KM),
- 5) kategoria I — statki o mocy napędu głównego powyżej 3000 kW (4080 KM) oraz statki rybackie o mocy napędu głównego powyżej 1800 kW (2448 KM).

§ 25. W specjalności mechanicznej ustala się następujące stopnie oficerskie:

- 1) oficer mechanik okrętowy V klasy,
- 2) oficer mechanik okrętowy IV klasy,
- 3) oficer mechanik okrętowy III klasy,
- 4) oficer mechanik okrętowy II klasy,
- 5) oficer mechanik okrętowy I klasy.

§ 26. 1. W specjalności mechanicznej ustala się następujące stanowiska oficerskie:

- 1) asystent maszynowy,
- 2) oficer mechanik wachtowy,
- 3) II oficer mechanik,
- 4) I oficer mechanik,
- 5) starszy oficer mechanik.

2. Urząd morski określa, na których statkach I kategorii występuje stanowisko I oficera mechanika.

§ 27. Do uzyskania stopnia oficerskiego w specjalności mechanicznej wymagane jest spełnienie następujących warunków:

- 1) do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego V klasy:
  - a) ukończenie wyższej szkoły morskiej o kierunku mechanicznym w specjalności eksploatacja siłowni okrętowych albo
  - b) posiadanie stopnia motorzysty okrętowego, posiadanie dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku motorzysty okrętowego na statkach co najmniej V kategorii oraz złożenie egzaminu przez osoby, które nie ukończyły co najmniej średniej szkoły zawodowej o kierunku budowy lub obsługi maszyn okrętowych lub siłowni okrętowych albo nie posiadają dyplomu inżyniera mechanika o specjalności budowy lub obsługi silników spalinowych,
- 2) do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego IV klasy:
  - a) ukończenie wyższej szkoły morskiej o kierunku mechanicznym w specjalności eksploatacja siłowni okrętowych oraz posiadanie 18-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi lub studenta w specjalności mechanicznej, w tym co najmniej 6 miesięcy na stanowisku asystenta maszynowego na statku III kategorii lub powyżej po ukończeniu szkoły; 1/3 ogólnej wymaganej praktyki pływania może być zastąpiona praktyką w stoczniach, zakładach produkcyjnych lub warsztatach mechanicznych przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych, albo
  - b) posiadanie dyplomu inżyniera mechanika w zakresie obsługi lub budowy silników spalinowych; posiadanie stopnia motorzysty okrętowego, posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi w specjalności

- mechanicznej, w tym co najmniej 12 miesięcy na stanowisku asystenta maszynowego na statku III kategorii lub powyżej ($\frac{1}{3}$ ogólnej wymaganej praktyki pływania może być zastąpiona praktyką w stoczniach, zakładach produkcyjnych lub warsztatach mechanicznych przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych) oraz złożenie egzaminu,
- albo
- c) posiadanie stopnia oficera mechanika okrętowego V klasy, posiadanie dodatkowej 18-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi w specjalności mechanicznej, w tym co najmniej 12 miesięcy na stanowisku asystenta maszynowego na statkach III kategorii lub powyżej, oraz złożenie egzaminu,
- albo
- d) posiadanie stopnia motorzysty okrętowego, posiadanie dodatkowej 36-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi w specjalności mechanicznej, w tym co najmniej 12 miesięcy na stanowisku asystenta maszynowego na statkach III kategorii lub powyżej, oraz złożenie egzaminu,
- 3) do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego III klasy:
- a) ukończenie wyższej szkoły morskiej o kierunku mechanicznym w specjalności eksploatacja siłowni okrętowych, posiadanie stopnia oficera mechanika okrętowego IV klasy oraz posiadanie dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku oficera mechanika wachtowego na statkach co najmniej III kategorii
- albo
- b) posiadanie stopnia oficera mechanika okrętowego IV klasy, posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku oficera mechanika wachtowego na statkach co najmniej III kategorii oraz złożenie egzaminu,
- 4) do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego II klasy:
- a) ukończenie wyższej szkoły morskiej o kierunku mechanicznym w specjalności eksploatacja siłowni okrętowych, posiadanie stopnia oficera mechanika okrętowego III klasy oraz posiadanie dodatkowej 18-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku oficera mechanika wachtowego na statkach III kategorii lub powyżej, w tym co najmniej 12 miesięcy na stanowisku I oficera mechanika na statkach III kategorii lub II oficera mechanika na statkach II kategorii, lub oficera mechanika wachtowego na statkach I kategorii,
- albo
- b) posiadanie stopnia oficera mechanika okrętowego III klasy, posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku oficera mechanika wachtowego na statkach III kategorii lub powyżej, w tym co najmniej 12 miesięcy na stanowisku I oficera mechanika na statkach III kategorii lub II oficera na statkach II kategorii, lub oficera mechanika wachtowego na statkach I kategorii, oraz złożenie egzaminu,
- 5) do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego I klasy:
- a) ukończenie wyższej szkoły morskiej o kierunku mechanicznym w specjalności eksploatacja siłowni okrętowych, posiadanie stopnia oficera mechanika okrętowego II klasy, posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku oficera mechanika wachtowego na statkach III kategorii lub powyżej, w tym co najmniej 12 miesięcy na stanowisku I oficera mechanika na statkach III kategorii lub II oficera mechanika na statkach II kategorii, oraz złożenie egzaminu
- albo
- b) posiadanie stopnia oficera mechanika okrętowego II klasy, posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku oficera mechanika wachtowego na statkach III kategorii lub powyżej, w tym co najmniej 12 miesięcy na stanowisku I oficera mechanika na statkach III kategorii lub II oficera mechanika na statkach II kategorii, oraz złożenie egzaminu
- albo
- b) posiadanie stopnia oficera mechanika okrętowego II klasy, posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku oficera mechanika wachtowego na statkach III kategorii lub powyżej, w tym co najmniej 12 miesięcy na stanowisku I oficera mechanika na statkach II kategorii lub II oficera mechanika na statkach I kategorii, oraz złożenie egzaminu.
- § 28. Osoby posiadające dyplom inżyniera mechanika specjalności maszyny i siłowni okrętowe oraz w zakresie obsługi lub budowy silników spalinowych uzyskują odpowiednio dyplom oficera mechanika okrętowego III, II lub I klasy na warunkach określonych dla absolwentów wyższej szkoły morskiej, pod warunkiem złożenia egzaminu na każdy stopień.
- § 29. Ustala się następujące uprawnienia zawodowe oficerów specjalności mechanicznej:
- 1) oficer mechanik okrętowy V klasy może być:
    - a) I oficerem mechanikiem na statku V kategorii,
    - b) II oficerem mechanikiem na statku IV kategorii,
    - c) oficerem mechanikiem wachtowym na statku III kategorii,
  - 2) oficer mechanik okrętowy IV klasy może być:
    - a) I oficerem mechanikiem na statku IV kategorii,
    - b) II oficerem mechanikiem na statku III kategorii,
    - c) oficerem mechanikiem wachtowym na każdym statku,
  - 3) oficer mechanik okrętowy III klasy może być:
    - a) I oficerem mechanikiem na statku III kategorii,
    - b) II oficerem mechanikiem na statku II kategorii,
  - 4) oficer mechanik okrętowy II klasy może być:
    - a) I oficerem mechanikiem na statku II kategorii,
    - b) II oficerem mechanikiem na każdym statku,
  - 5) oficer mechanik okrętowy I klasy może być:
    - a) starszym oficerem mechanikiem na statku I kategorii,
    - b) I oficerem mechanikiem na każdym statku.
- § 30. Asystentem maszynowym może być osoba, która spełniła wszystkie warunki wymagane do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego IV klasy, z wyjątkiem wymaganej praktyki pływania na stanowisku asystenta maszynowego.
- § 31. Oprócz wymagań określonych w § 29 warunkiem zajmowania stanowisk starszego oficera lub I oficera mechanika oraz I lub II oficera mechanika na:
- 1) statkach przeznaczonych do przewozu produktów ropopochodnych, chemikaliów, gazów płynnych oraz innych ładunków mogących stanowić zagrożenie dla załogi, żeglugi lub środowiska — jest posiadanie co najmniej 6-miesięcznej praktyki pływania na tych statkach odpowiednio na stanowiskach oficerskich oraz ukończenie przeszkolenia,

- 2) statkach o siłowniach zautomatyzowanych oraz innych statkach uznanych przez urząd morski za posiadające dużą moc napędu głównego — jest posiadanie co najmniej 6-miesięcznej praktyki pływania na tych statkach odpowiednio na stanowiskach oficerskich oraz ukończenie przeszkolenia.

Rozdział 4

Oficerowie specjalności elektrycznej.

§ 32. 1. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się do oficerów specjalności elektrycznej statków morskich objętych rozporządzeniem.

2. Przez praktykę pływania, wymaganą do uzyskania poszczególnych stopni, określonych w niniejszym rozdziale, rozumie się praktykę nabytą na statkach morskich objętych rozporządzeniem.

§ 33. Dla ustalenia uprawnień zawodowych i praktyki kwalifikacyjnej oficerów specjalności elektrycznej statki morskie dzieli się na następujące kategorie:

- 1) kategoria III — statki o łącznej mocy zainstalowanych urządzeń elektrycznych powyżej 500 kW do 2700 kW,
- 2) kategoria II — statki o łącznej mocy zainstalowanych urządzeń elektrycznych powyżej 2700 kW do 5000 kW,
- 3) kategoria I — statki o łącznej mocy zainstalowanych urządzeń elektrycznych powyżej 5000 kW.

§ 34. W specjalności elektrycznej ustala się następujące stopnie oficerskie:

- 1) oficer elektryk okrętowy III klasy,
- 2) oficer elektryk okrętowy II klasy,
- 3) oficer elektryk okrętowy I klasy.

§ 35. W specjalności elektrycznej ustala się następujące stanowiska oficerskie:

- 1) asystent elektryka,
- 2) II oficer elektryk,
- 3) I oficer elektryk.

§ 36. Do uzyskania stopnia oficerskiego w specjalności elektrycznej wymagane jest spełnienie następujących warunków:

- 1) do uzyskania stopnia oficera elektryka okrętowego III klasy:
  - a) posiadanie wykształcenia wyższego o kierunku elektrotechnicznym w specjalności elektrotechnika okrętowa lub morska, posiadanie 12-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi lub studenta w specjalności elektrycznej, w tym co najmniej 3 miesiące na stanowisku asystenta elektryka lub elektromontera po ukończeniu szkoły; połowa ogólnej wymaganej praktyki pływania może być zastąpiona praktyką w warsztatach elektrycznych ukończonej uczelni albo w warsztatach lub stocznicach — przy naprawie bądź instalowaniu elektrycznych urządzeń okrętowych,
  - albo
  - b) posiadanie wykształcenia wyższego o kierunku elektrycznym, posiadanie stopnia elektromontera okrętowego, posiadanie dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi w specjalności elektrycznej, w tym co najmniej 3 miesiące na stanowisku asystenta elektryka lub elektromontera,

albo

- c) posiadanie stopnia elektromontera okrętowego, posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku asystenta elektryka lub elektromontera oraz złożenie egzaminu przez osoby, które nie posiadają wykształcenia co najmniej średniego o kierunku elektrycznym lub elektrotechnicznym,
- 2) do uzyskania stopnia oficera elektryka okrętowego II klasy:
    - a) posiadanie stopnia oficera elektryka okrętowego III klasy,
    - b) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku oficera elektryka; dla osób posiadających wykształcenie wyższe o kierunku elektrycznym lub elektrotechnicznym okres wymaganej praktyki pływania ulega zmniejszeniu o 6 miesięcy,
    - c) złożenie egzaminu przez osoby, które nie posiadają wykształcenia co najmniej średniego o kierunku elektrycznym lub elektrotechnicznym,
  - 3) do uzyskania stopnia oficera elektryka okrętowego I klasy:
    - a) posiadanie stopnia oficera elektryka okrętowego II klasy,
    - b) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku I lub II oficera elektryka; dla osób posiadających wykształcenie wyższe o kierunku elektrycznym lub elektrotechnicznym okres wymaganej praktyki pływania ulega zmniejszeniu o 6 miesięcy,
    - c) złożenie egzaminu.

§ 37. Ustala się następujące uprawnienia zawodowe oficerów specjalności elektrycznej:

- 1) oficer elektryk okrętowy III klasy może być:
  - a) I oficerem elektrykiem na statku III kategorii,
  - b) II oficerem elektrykiem na statku II kategorii,
- 2) oficer elektryk okrętowy II klasy może być:
  - a) I oficerem elektrykiem na statku II kategorii,
  - b) II oficerem elektrykiem na każdym statku,
- 3) oficer elektryk okrętowy I klasy może być I oficerem elektrykiem na każdym statku.

§ 38. Asystentem elektryka może być osoba, która spełniła wszystkie warunki określone dla uzyskania stopnia oficera elektryka okrętowego III klasy, z wyjątkiem wymaganej praktyki pływania na stanowisku asystenta elektryka lub elektromontera.

§ 39. Oprócz wymagań określonych w § 37 warunkiem zajmowania stanowiska I oficera elektryka na statkach o siłowniach zautomatyzowanych jest posiadanie co najmniej 6-miesięcznej praktyki pływania na tych statkach na stanowiskach oficerskich oraz ukończenie przeszkolenia.

Rozdział 5

Oficerowie specjalności radiokomunikacyjnej.

§ 40. 1. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się do oficerów specjalności radiokomunikacyjnej statków morskich objętych rozporządzeniem.

2. Przez praktykę pływania wymaganą do uzyskania poszczególnych stopni określonych w niniejszym roz-

dziale rozumie się praktykę nabytą na statkach morskich objętych rozporządzeniem.

§ 41. Dla ustalenia uprawnień zawodowych i praktyki kwalifikacyjnej oficerów specjalności radiokomunikacyjnej statki morskie dzieli się na następujące kategorie:

- 1) kategoria I — statki pasażerskie, szkolne i statki bazy rybackie uprawiające żeglugę międzynarodową (wielką),
- 2) kategoria II — inne statki morskie.

§ 42. W specjalności radiokomunikacyjnej ustala się następujące stopnie oficerskie:

- 1) radiooficer okrętowy II klasy,
- 2) radiooficer okrętowy I klasy.

§ 43. W specjalności radiokomunikacyjnej ustala się następujące stanowiska oficerskie:

- 1) asystent radiooficera,
- 2) II radiooficer,
- 3) I radiooficer.

§ 44. Do uzyskania stopnia oficerskiego w specjalności radiokomunikacyjnej wymagane jest spełnienie następujących warunków:

- 1) do uzyskania stopnia radiooficera okrętowego II klasy:
  - a) ukończenie wyższej szkoły morskiej o kierunku elektronicznym w specjalności radiokomunikacja morska, posiadanie świadectwa radiotelegrafisty II klasy w służbie morskiej, przewidzianego w w przepisach obowiązujących w tym zakresie, oraz posiadanie 12-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi lub studenta w specjalności radiokomunikacyjnej, w tym co najmniej 6 miesięcy na stanowisku asystenta radiooficera po ukończeniu szkoły, albo
  - b) posiadanie wykształcenia wyższego lub średniego o kierunku elektronicznym lub łącznościowym, posiadanie świadectwa radiotelegrafisty II klasy w służbie morskiej, przewidzianego w przepisach obowiązujących w tym zakresie, oraz posiadanie 24-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi w specjalności radiokomunikacyjnej, w tym co najmniej 6 miesięcy na stanowisku asystenta radiooficera; połowa ogólnej wymaganej praktyki pływania może być zastąpiona praktyką na stanowisku samodzielnego radiotelegrafisty na stacjach nadbrzeżnych, albo
  - c) posiadanie świadectwa radiotelegrafisty II klasy w służbie morskiej, przewidzianego w przepisach obowiązujących w tym zakresie, posiadanie 36-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi w specjalności radiokomunikacyjnej, w tym co najmniej 6 miesięcy na stanowisku asystenta radiooficera; połowa ogólnej wymaganej praktyki pływania może być zastąpiona praktyką na stanowisku samodzielnego radiotelegrafisty w stacjach nadbrzeżnych,
- 2) do uzyskania stopnia radiooficera okrętowego I klasy:
  - a) posiadanie stopnia radiooficera okrętowego II klasy,
  - b) posiadanie świadectwa radiotelegrafisty I klasy w służbie morskiej, przewidzianego w przepisach obowiązujących w tym zakresie,

c) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku II radiooficera.

§ 45. Ustala się następujące uprawnienia zawodowe oficerów specjalności radiokomunikacyjnej:

- 1) radiooficer okrętowy II klasy może być:
  - a) I radiooficerem na statku II kategorii,
  - b) II radiooficerem na statku I kategorii,
- 2) radiooficer okrętowy I klasy może być I radiooficerem na każdym statku morskim.

§ 46. Asystentem radiooficera może być osoba, która posiada świadectwo określone w § 44 pkt 1 lit. a), b) i c).

DZIAŁ III

Kwalifikacje nieoficerskie.

Rozdział 1

Marynarze specjalności pokładowej statków morskich z wyjątkiem statków rybackich.

§ 47. 1. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się do marynarzy specjalności pokładowej wszystkich statków objętych rozporządzeniem, z wyjątkiem statków rybackich.

2. Przez praktykę pływania wymaganą do uzyskania stopni określonych w niniejszym rozdziale rozumie się praktykę nabytą na statkach morskich innych niż rybackie.

§ 48. W specjalności pokładowej ustala się następujące stopnie:

- 1) marynarz,
- 2) starszy marynarz,
- 3) bosman,
- 4) sternik,
- 5) sternik-motorzysta.

§ 49. W specjalności pokładowej ustala się następujące stanowiska:

- 1) młodszy marynarz,
- 2) marynarz,
- 3) starszy marynarz,
- 4) bosman,
- 5) sternik,
- 6) sternik-motorzysta,
- 7) marynarz strażak,
- 8) starszy marynarz strażak,
- 9) strażak okrętowy,
- 10) starszy strażak okrętowy.

§ 50. Do uzyskania stopnia nieoficerskiego w specjalności pokładowej wymagane jest spełnienie następujących warunków:

- 1) do uzyskania stopnia marynarza:
  - a) posiadanie wykształcenia co najmniej zasadniczego zawodowego w zawodzie marynarza o kierunku pokładowym oraz złożenie egzaminu przez osoby, które ukończyły szkołę żeglugi śródlądowej, albo
  - b) posiadanie 12-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi w specjalności pokładowej oraz złożenie egzaminu,

- 2) do uzyskania stopnia starszego marynarza:
- posiadanie wykształcenia średniego zawodowego o kierunku pokładowym, posiadanie 12-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi, studenta lub ucznia w specjalności pokładowej, posiadanie świadectwa ratownika oraz złożenie egzaminu przez osoby, które ukończyły szkołę żeglugi śródlądowej, albo
  - posiadanie wykształcenia zasadniczego zawodowego w zawodzie marynarza pokładowego, posiadanie 24-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi, studenta lub ucznia w specjalności pokładowej, posiadanie świadectwa ratownika oraz złożenie egzaminu przez osoby, które ukończyły szkołę żeglugi śródlądowej, albo
  - posiadanie stopnia marynarza, posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku marynarza, posiadanie świadectwa ratownika oraz złożenie egzaminu,
- 3) do uzyskania stopnia bosmana:
- posiadanie stopnia starszego marynarza,
  - posiadanie 24-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku starszego marynarza, w tym co najmniej 12 miesięcy na statkach o pojemności brutto powyżej 200 TR,
  - złożenie egzaminu,
- 4) do uzyskania stopnia sternika:
- posiadanie stopnia starszego marynarza lub starszego rybaka,
  - posiadanie dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku starszego marynarza lub starszego rybaka,
  - złożenie egzaminu, w tym z umiejętności prowadzenia małych statków,
- 5) do uzyskania stopnia sternika-motorzysty:
- spełnienie warunków przewidzianych w pkt 4.
  - złożenie egzaminu z zakresu obsługi typowych silników spalinowych do 125 kW (170 KM).
- § 51. 1. Do zajmowania poszczególnych stanowisk w specjalności pokładowej wymagane jest spełnienie następujących warunków:

- stanowiska: marynarza, starszego marynarza i bosmana mogą zajmować osoby posiadające odpowiednio takie same stopnie,
- stanowisko marynarza strażaka może zajmować osoba, która posiada stopień marynarza i która odbyła odpowiednie przeszkolenie pożarnicze,
- stanowisko starszego marynarza strażaka może zajmować osoba, która posiada stopień starszego marynarza i ukończyła odpowiedni kurs pożarniczy lub posiada kwalifikacje podoficera pożarnictwa,
- stanowisko strażaka okrętowego może zajmować osoba, która posiada kwalifikacje podoficera pożarnictwa oraz zakończone egzaminem przeszkolenie ze znajomości statku, jego mechanizmów i urządzeń związanych z bezpieczeństwem przeciwpożarowym oraz z organizacją pracy na statku,
- stanowisko starszego strażaka okrętowego może zajmować osoba posiadająca 24-miesięczną praktykę pływania na statkach morskich na stanowisku strażaka okrętowego.

2. Oprócz uprawnień zawodowych określonych w ust. 1 ustala się następujące uprawnienia zawodowe marynarzy specjalności pokładowej:

- starszy marynarz może być kierownikiem statku bez własnego napędu o pojemności brutto do 500 TR w żegludze krajowej, z wyjątkiem statku pasażerskiego oraz magazynu pływającego posiadającego międzypokładę,
  - bosman może być kierownikiem statku bez własnego napędu o pojemności brutto 1600 TR w żegludze krajowej, z wyjątkiem statku pasażerskiego oraz magazynu pływającego o pojemności brutto powyżej 500 TR posiadającego międzypokładę.
  - sternik może być kierownikiem:
    - statku określonego w pkt 2,
    - statku o długości całkowitej do 14 metrów z napędem mechanicznym w żegludze krajowej, z wyjątkiem statku pasażerskiego przewożącego więcej niż 35 pasażerów,
    - promu wiosłowego i liniowego,
  - sternik-motorzysta może:
    - być kierownikiem statku określonego w pkt 2 i 3,
    - być kierownikiem maszyn na statku o mocy silnika spalinowego do 125 kW (170 KM) w żegludze krajowej, z wyjątkiem statku pasażerskiego przewożącego więcej niż 35 pasażerów,
    - pełnić jednocześnie funkcję kierownika statku i kierownika maszyn na statkach określonych w pkt 3 lit. b) o mocy silnika do 125 kW (170 KM), jeżeli manewrowanie silnikiem na tym statku odbywa się ze stanowiska sterowniczego.
3. Przepisy § 7 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 2

Rybacy specjalności pokładowej.

§ 52. 1. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się do rybaków specjalności pokładowej na morskich statkach rybackich i morskich łodziach rybackich.

2. Przez praktykę pływania wymaganą do uzyskania stopni określonych w niniejszym rozdziale rozumie się praktykę nabytą na jednostkach określonych w ust. 1.

§ 53. W specjalności pokładowej ustala się następujące stopnie:

- rybak,
- starszy rybak,
- bosman rybołówstwa morskiego.

§ 54. W specjalności pokładowej ustala się następujące stanowiska:

- młodszy rybak,
- rybak,
- starszy rybak,
- bosman,
- rybak strażak,
- starszy rybak strażak,
- strażak okrętowy,
- starszy strażak okrętowy.

§ 55. Do uzyskania stopnia nieoficerskiego w specjalności pokładowej wymagane jest spełnienie następujących warunków:

- do uzyskania stopnia rybaka:
  - posiadanie wykształcenia co najmniej zasadniczego zawodowego w zawodzie rybaka morskiego o kierunku pokładowym.

albo

- b) posiadanie 12-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi w specjalności pokładowej oraz złożenie egzaminu,

2) do uzyskania stopnia starszego rybaka:

- a) posiadanie wykształcenia średniego zawodowego o kierunku nawigacyjno-półowowym, posiadanie 12-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi, studenta lub ucznia w specjalności pokładowej oraz posiadanie świadectwa ratownika; połowa ogólnej wymaganej praktyki pływania powinna być nabyta na morzu otwartym,

albo

- b) posiadanie wykształcenia zasadniczego zawodowego w zawodzie rybaka morskiego o kierunku pokładowym, posiadanie 24-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi, studenta lub ucznia w specjalności pokładowej oraz posiadanie świadectwa ratownika; połowa ogólnej wymaganej praktyki pływania powinna być nabyta na morzu otwartym,

albo

- c) posiadanie stopnia rybaka, posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku rybaka, posiadanie świadectwa ratownika oraz złożenie egzaminu; połowa ogólnej wymaganej praktyki pływania powinna być nabyta na morzu otwartym,

3) do uzyskania stopnia bosmana rybołówstwa morskiego:

- a) posiadanie stopnia starszego rybaka,
b) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku starszego rybaka na morskich statkach rybackich o pojemności brutto powyżej 200 TR,
c) złożenie egzaminu.

§ 56. 1. Do zajmowania poszczególnych stanowisk w specjalności pokładowej wymagane jest spełnienie następujących warunków:

- 1) stanowiska: rybaka, starszego rybaka i bosmana mogą zajmować osoby posiadające odpowiednio stopnie: rybaka, starszego rybaka i bosmana rybołówstwa morskiego,
- 2) stanowisko rybaka strażaka może zajmować osoba posiadająca stopień rybaka i która odbyła odpowiednie przeszkolenie pożarnicze,
- 3) stanowisko starszego rybaka strażaka może zajmować osoba posiadająca stopień starszego rybaka i ukończony odpowiedni kurs pożarniczy lub kwalifikacje podoficera pożarnictwa,
- 4) stanowiska strażaka okrętowego i starszego strażaka okrętowego mogą zajmować osoby określone w § 51 ust. 1 pkt 4 i 5.

2. Oprócz uprawnień zawodowych określonych w ust. 1 ustala się następujące uprawnienia zawodowe rybaków specjalności pokładowej:

- 1) osoba posiadająca stopień rybaka może kierować otwartymi łodziami rybackimi.
- 2) osoba posiadająca stopień starszego rybaka może kierować łodziami rybackimi wszystkich typów.

Rozdział 3

Marynarze i rybacy specjalności mechanicznej i elektrycznej.

§ 57. 1. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się do marynarzy i rybaków specjalności mechanicznej i elektrycznej statków morskich objętych rozporządzeniem.

2. Przez praktykę pływania wymaganą do uzyskania poszczególnych stopni, określonych w niniejszym rozdziale, rozumie się praktykę nabytą na statkach morskich objętych rozporządzeniem.

§ 58. W specjalności mechanicznej i elektrycznej ustala się następujące stopnie:

- 1) motorzysta okrętowy,
- 2) magazynier maszynowy okrętowy,
- 3) elektromonter okrętowy.

§ 59. W specjalności mechanicznej i elektrycznej ustala się następujące stanowiska:

- 1) praktykant maszynowy,
- 2) młodszy motorzysta,
- 3) motorzysta,
- 4) zaworowy,
- 5) magazynier maszynowy,
- 6) elektromonter.

§ 60. Do uzyskania stopnia nieoficerskiego w specjalności mechanicznej i elektrycznej wymagane jest spełnienie następujących warunków:

- 1) do uzyskania stopnia motorzysty okrętowego:
    - a) posiadanie dyplomu inżyniera mechanika oraz 12-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi w specjalności mechanicznej albo
    - b) posiadanie wykształcenia średniego o kierunku mechanicznym w zakresie remontów, montażu, budowy lub obsługi maszyn okrętowych albo siłowni okrętowych oraz posiadanie 12-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi w specjalności mechanicznej, albo
    - c) posiadanie wykształcenia zasadniczego zawodowego o kierunku mechanicznym w zakresie remontów, montażu, budowy lub obsługi maszyn okrętowych albo siłowni okrętowych, posiadanie 24-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi w specjalności mechanicznej oraz złożenie egzaminu, albo
    - d) posiadanie wykształcenia średniego albo posiadanie wykształcenia zasadniczego zawodowego o kierunku mechanicznym w zakresie budowy lub obsługi silników spalinowych, posiadanie 36-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi w specjalności mechanicznej oraz złożenie egzaminu, albo
    - e) posiadanie 48-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi w specjalności mechanicznej oraz złożenie egzaminu;
- przy ubieganiu się o stopień motorzysty okrętowego $\frac{1}{3}$ ogólnej wymaganej praktyki pływania może być zastąpiona praktyką w stoczni, zakładach produkcyj-

- nych lub w warsztatach mechanicznych — przy budowie, naprawie lub obsłudze maszyn okrętowych,
- 2) do uzyskania stopnia magazyniera maszynowego okrętowego:
- posiadanie stopnia motorzysty okrętowego,
  - posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku motorzysty na statkach co najmniej III kategorii,
  - posiadanie tytułu robotnika wykwalifikowanego w zawodzie tokarza-spawacza albo złożenie egzaminu praktycznego z zakresu toczenia i spawania,
- 3) do uzyskania stopnia elektromontera okrętowego:
- posiadanie dyplomu inżyniera elektryka w specjalności elektrotechnika okrętowa lub morska albo
  - posiadanie dyplomu inżyniera elektryka oraz 12-miesięcznej praktyki przy remoncie, montażu lub obsłudze okrętowych urządzeń elektrycznych, albo
  - posiadanie wykształcenia średniego zawodowego w specjalności elektrotechnika okrętowa lub morska oraz 12-miesięcznej praktyki przy remoncie, montażu lub obsłudze okrętowych urządzeń elektrycznych, albo
  - posiadanie wykształcenia średniego zawodowego o kierunku elektrycznym oraz 24-miesięcznej praktyki przy remoncie, montażu lub obsłudze okrętowych urządzeń elektrycznych, albo
  - posiadanie wykształcenia zasadniczego zawodowego o kierunku elektrycznym, posiadanie 36-miesięcznej praktyki przy remoncie, montażu lub obsłudze okrętowych urządzeń elektrycznych oraz złożenie egzaminu, albo
  - posiadanie tytułu mistrza w zawodzie elektromontera okrętowego, albo
  - posiadanie 48-miesięcznej praktyki przy remoncie, montażu lub obsłudze okrętowych urządzeń elektrycznych oraz złożenie egzaminu.

§ 61. 1. Do zajmowania poszczególnych stanowisk w specjalności mechanicznej i elektrycznej wymagane jest spełnienie następujących warunków:

- stanowiska: motorzysty, magazyniera maszynowego i elektromontera mogą zajmować osoby posiadające odpowiednio stopnie: motorzysty okrętowego, magazyniera maszynowego okrętowego i elektromontera okrętowego,
- stanowisko zaworowego na zbiornikowcach przewożących ładunki płynne może zajmować osoba, która posiada stopień motorzysty okrętowego, odbyła 6-miesięczną praktykę pływania na tych statkach w charakterze członka załogi w specjalności mechanicznej oraz ukończyła przeszkolenie.

2. Oprócz uprawnień zawodowych określonych w ust. 1 motorzysta okrętowy może być:

- kierownikiem maszyn na statku o mocy silnika spalinowego do 125 kW (170 KM),
- zastępcą kierownika maszyn na statkach V kategorii,

- 3) pomocnikiem kierownika maszyn na statkach IV kategorii.

§ 62. Przepisy § 24 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 4

Kwalifikacje kucharzy okrętowych.

§ 63. 1. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się do kucharzy zatrudnionych na statkach morskich objętych rozporządzeniem.

2. Przez praktykę pływania wymaganą do uzyskania stopnia kucharza okrętowego rozumie się praktykę nabytą na statkach morskich objętych rozporządzeniem.

§ 64. Ustala się stopień kucharza okrętowego.

§ 65. Ustala się następujące stanowiska:

- 1) pomocnik kucharza,
- 2) młodszy kucharz,
- 3) kucharz.

§ 66. Do uzyskania stopnia kucharza okrętowego wymagane jest spełnienie następujących warunków:

- 1) posiadanie wykształcenia średniego lub zasadniczego zawodowego w zawodzie kucharza, posiadanie 12-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku młodszego kucharza oraz złożenie egzaminu albo
- 2) posiadanie dyplomu mistrza kucharskiego, posiadanie 3-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku młodszego kucharza oraz złożenie egzaminu, albo
- 3) posiadanie 24-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku młodszego kucharza oraz złożenie egzaminu.

§ 67. Stanowisko kucharza może zajmować osoba posiadająca stopień kucharza okrętowego.

DZIAŁ IV

Przepisy szczególne.

Rozdział 1

Przepisy szczególne dla oficerów.

§ 68. 1. Obywatele polscy posiadający zagraniczne dyplomy oficerów morskich mogą na ich podstawie, za każdorazowym zezwoleniem Ministra — Kierownika Urzędu Gospodarki Morskiej, otrzymać odpowiednie dyplomy polskie na wniosek zaopiniowany przez urząd morski.

2. Cudzoziemcy mający prawo stałego pobytu w Polsce i posiadający zagraniczne dyplomy oficerów morskich mogą na ich podstawie, za każdorazowym zezwoleniem Ministra — Kierownika Urzędu Gospodarki Morskiej, otrzymać odpowiednie dyplomy polskie na wniosek zaopiniowany przez urząd morski, po uprzednim złożeniu egzaminu sprawdzającego znajomość języka polskiego i przepisów polskich obowiązujących w zakresie czynności służbowych na polskich statkach morskich.

3. Cudzoziemcy mający prawo stałego pobytu w Polsce, a nie posiadający zagranicznych dyplomów oficerów morskich, mogą, za każdorazowym zezwoleniem Ministra — Kierownika Urzędu Gospodarki Morskiej, uzyskać stopnie oficerskie na warunkach ustalonych w rozporządzeniu dla obywateli polskich.

§ 69. 1. Osoby posiadające stopnie szypra I lub II klasy rybołówstwa morskiego mogą uzyskać odpowiednio stopnie szypra I lub II klasy żeglugi krajowej po złożeniu egzaminu i wykazaniu się dodatkową 12-miesięczną praktyką pływania na stanowiskach oficerskich na statkach morskich przeznaczonych i używanych do przewozu ładunków lub pasażerów.

2. Osoby posiadające stopnie oficera pokładowego III lub II klasy rybołówstwa morskiego mogą uzyskać odpowiednio stopnie oficera pokładowego III lub II klasy po złożeniu egzaminu i wykazaniu się 12-miesięczną praktyką pływania na stanowisku asystenta pokładowego na statkach morskich o pojemności brutto powyżej 200 TR, przeznaczonych i używanych do przewozu ładunków lub pasażerów w żegludze międzynarodowej (wielkiej).

3. Osoby posiadające stopnie oficera pokładowego I klasy rybołówstwa morskiego lub kapitana rybołówstwa morskiego mogą uzyskać odpowiednio stopnie oficera pokładowego I klasy lub kapitana żeglugi wielkiej po złożeniu egzaminu i wykazaniu się dodatkową 12-miesięczną praktyką pływania na stanowisku oficera wachtowego na statkach morskich o pojemności brutto powyżej 4000 TR, przeznaczonych i używanych do przewozu ładunków lub pasażerów w żegludze międzynarodowej (wielkiej).

4. Osoby posiadające stopień szypra I klasy żeglugi krajowej mogą uzyskać stopień szypra I klasy rybołówstwa morskiego po złożeniu egzaminu i wykazaniu się dodatkową 12-miesięczną praktyką pływania na stanowiskach oficerskich w specjalności pokładowej na statkach przeznaczonych i używanych do rybołówstwa morskiego.

5. Osoby posiadające stopnie szypra II lub III klasy żeglugi krajowej mogą uzyskać stopień szypra II klasy rybołówstwa morskiego po złożeniu egzaminu i wykazaniu się dodatkową 12-miesięczną praktyką pływania na stanowisku starszego rybaka na statkach przeznaczonych i używanych do rybołówstwa morskiego.

6. Osoby posiadające stopnie oficera pokładowego III lub II klasy mogą uzyskać odpowiednio stopnie oficera pokładowego III lub II klasy rybołówstwa morskiego po złożeniu egzaminu i wykazaniu się dodatkową 12-miesięczną praktyką pływania na stanowisku asystenta pokładowego na statkach o pojemności brutto powyżej 200 TR, przeznaczonych i używanych do rybołówstwa morskiego.

7. Osoby posiadające stopnie oficera pokładowego I klasy lub kapitana żeglugi wielkiej mogą uzyskać odpowiednio stopnie oficera pokładowego I klasy rybołówstwa morskiego lub kapitana żeglugi wielkiej rybołówstwa morskiego po złożeniu egzaminu i wykazaniu się dodatkową 12-miesięczną praktyką pływania na stanowisku oficera wachtowego na statkach o pojemności brutto powyżej 500 TR, przeznaczonych i używanych do rybołówstwa morskiego.

8. Osoby posiadające stopień kapitana żeglugi śródlądowej I klasy mogą uzyskać stopnie szypra III klasy żeglugi krajowej lub szypra II klasy rybołówstwa morskiego po złożeniu egzaminu i wykazaniu się dodatkową 12-miesięczną praktyką pływania odpowiednio na stanowisku starszego marynarza na statkach morskich przeznaczonych i używanych do przewozu ładunków lub pasażerów albo starszego rybaka na statkach przeznaczonych i używanych do rybołówstwa morskiego.

9. Osoby posiadające stopień mechanika żeglugi śródlądowej I klasy mogą uzyskać stopień oficera me-

chanika okrętowego V klasy po złożeniu egzaminu i wykazaniu się dodatkową 12-miesięczną praktyką pływania na stanowisku motorzysty na statkach objętych rozporządzeniem.

§ 70. 1. Oficerowie korpusu osobowego Marynarki Wojennej, posiadający 24-miesięczną praktykę pływania na stanowiskach oficerskich w specjalności nawigacyjnej na okrętach Marynarki Wojennej w kampanii — mogą uzyskać następujące stopnie oficerskie:

- 1) szypra III klasy żeglugi krajowej,
- 2) szypra II klasy żeglugi krajowej po wykazaniu się 6-miesięczną praktyką pływania na stanowiskach oficerskich w specjalności pokładowej na statkach morskich przeznaczonych i używanych do przewozu ładunków lub pasażerów w żegludze krajowej,
- 3) szyprą I klasy żeglugi krajowej po złożeniu egzaminu i wykazaniu się 12-miesięczną praktyką pływania na stanowiskach oficerskich w specjalności pokładowej na statkach morskich przeznaczonych i używanych do przewozu ładunków lub pasażerów w żegludze krajowej,
- 4) oficera pokładowego III klasy po złożeniu egzaminu i wykazaniu się 12-miesięczną praktyką pływania na stanowisku asystenta pokładowego na statkach morskich o pojemności brutto powyżej 200 TR, przeznaczonych i używanych do przewozu ładunków lub pasażerów w żegludze międzynarodowej (wielkiej),
- 5) szypra II klasy rybołówstwa morskiego po złożeniu egzaminu i wykazaniu się 6-miesięczną praktyką pływania na stanowisku starszego rybaka na statkach o pojemności brutto do 200 TR, przeznaczonych i używanych do rybołówstwa morskiego,
- 6) szypra I klasy rybołówstwa morskiego po złożeniu egzaminu i wykazaniu się 12-miesięczną praktyką pływania na stanowiskach oficerskich na statkach o pojemności brutto do 200 TR, przeznaczonych i używanych do rybołówstwa morskiego,
- 7) oficera pokładowego III klasy rybołówstwa morskiego po złożeniu egzaminu i wykazaniu się 12-miesięczną praktyką pływania na stanowisku asystenta pokładowego na statkach o pojemności brutto powyżej 200 TR, przeznaczonych i używanych do rybołówstwa morskiego.

2. Absolwenci wydziału nawigacyjnego Wyższej Szkoły Marynarki Wojennej, którzy uzyskali stopnie oficera pokładowego III klasy lub oficera pokładowego III klasy rybołówstwa morskiego na zasadach określonych w ust. 1 pkt 4 i 7 — mogą otrzymać następnie stopnie oficerskie na warunkach określonych w § 10 i 19, przewidzianych dla absolwentów wyższej szkoły morskiej.

3. Oficerowie korpusu osobowego Marynarki Wojennej posiadający 24-miesięczną praktykę pływania na stanowiskach oficerskich w specjalności mechanicznej na okrętach Marynarki Wojennej w kampanii — mogą uzyskać następujące stopnie oficerskie:

- 1) oficera mechanika okrętowego V klasy,
- 2) oficera mechanika okrętowego IV klasy po wykazaniu się 12-miesięczną praktyką pływania na stanowisku asystenta maszynowego na statkach co najmniej III kategorii objętych rozporządzeniem.

4. Oficerowie korpusu osobowego Marynarki Wojennej posiadający 24-miesięczną praktykę pływania na stanowiskach oficerskich w specjalności elektrycznej na okrętach Marynarki Wojennej w kampanii — mogą uzy-

skac stopień oficera elektryka okrętowego III klasy po wykazaniu się 12-miesięczną praktyką pływania na stanowisku asystenta elektryka lub elektromontera na statkach co najmniej III kategorii objętych rozporządzeniem.

5. Absolwenci wydziału mechaniczno-elektrycznego Wyższej Szkoły Marynarki Wojennej, którzy uzyskali stopnie oficera mechanika okrętowego IV klasy lub oficera elektryka okrętowego III klasy na zasadach określonych w ust. 3 i 4 — mogą otrzymać następne stopnie oficerskie na zasadach określonych w § 27 i 36. przewidzianych dla absolwentów wyższej szkoły morskiej.

6. Oficerowie korpusu osobowego Marynarki Wojennej posiadający 24-miesięczną praktykę pływania przy obsłudze radiostacji na stanowiskach oficerskich na okrętach Marynarki Wojennej w kampanii — mogą uzyskać stopień radioofficera okrętowego II klasy na warunkach, przewidzianych w § 44 pkt 1 lit. a) dla absolwentów wyższej szkoły morskiej.

7. Chorążowie korpusu osobowego Marynarki Wojennej mogą uzyskać stopnie oficerskie wymienione w ust. 1, 3, 4 i 6 pod warunkiem złożenia egzaminu oraz wykazania się dwukrotnie dłuższą praktyką pływania, zarówno na okrętach Marynarki Wojennej, jak i na statkach morskich objętych rozporządzeniem.

8. Podoficerowie korpusu osobowego Marynarki Wojennej posiadający 60-miesięczną praktykę pływania w specjalności nawigacyjnej na okrętach Marynarki Wojennej w kampanii, z czego co najmniej 24 miesiące na stanowisku dowódcy jednostki pływającej — mogą uzyskać stopień szypa III klasy żeglugi krajowej.

9. Podoficerowie korpusu osobowego Marynarki Wojennej posiadający 60-miesięczną praktykę pływania w specjalności mechanicznej na okrętach Marynarki Wojennej w kampanii, z czego co najmniej 24 miesiące na stanowisku kierownika (szefa) maszyn — mogą uzyskać stopień oficera mechanika okrętowego V klasy.

10. Jeżeli okres praktyki pływania nabytej na okrętach Marynarki Wojennej jest krótszy od okresu tego rodzaju praktyki wymaganej do uzyskania stopnia oficerskiego, praktykę tę należy uzupełnić odpowiednią praktyką na statkach morskich objętych rozporządzeniem.

11. Praktyka pływania nabyta w podwójnej specjalności na okrętach Marynarki Wojennej może być zaliczona na stopień oficerski tylko w jednej specjalności.

§ 71. Urzędy morskie wydają, na wniosek armatora, zezwolenie na odbycie praktyk pływania przewidzianych w § 69 i 70 — osobom, które spełniły pozostałe warunki wymagane do uzyskania określonych stopni oficerskich.

§ 72. 1. Samodzielna praktyka w pilotowaniu statków morskich może być zaliczona do praktyki wymaganej do uzyskania stopni: szypa III, II i I klasy żeglugi krajowej, oficera pokładowego III i II klasy, a osobie posiadającej stopień starszego pilota również do praktyki wymaganej na stopień oficera pokładowego I klasy — w stosunku: 2 miesiące pilotowania za 1 miesiąc pływania; zaliczona w ten sposób praktyka nie może przekraczać $\frac{1}{3}$ praktyki wymaganej do uzyskania określonego stopnia.

2. Praktyka pływania na odpowiednich stanowiskach w podróży próbnych na statkach morskich objętych rozporządzeniem może być zaliczona do praktyki pływania wymaganej do uzyskania określonych stopni oficer-

skich w stosunku: 2 miesiące pływania w podróży próbnych za 1 miesiąc wymaganej praktyki pływania; zaliczona w ten sposób praktyka nie może przekraczać $\frac{1}{3}$ praktyki wymaganej do uzyskania określonego stopnia.

3. Praktyka nabyta na statkach bez własnego napędu może być zaliczona do praktyki pływania wymaganej do uzyskania stopni: szypa III, II i I klasy żeglugi krajowej w stosunku: 2 miesiące tej praktyki za 1 miesiąc wymaganej praktyki pływania; zaliczona w ten sposób praktyka nie może przekraczać $\frac{1}{3}$ praktyki wymaganej do uzyskania określonego stopnia.

4. Okres pracy na stanowiskach dydaktycznych na statkach morskich objętych rozporządzeniem w odpowiednich specjalnościach może być zaliczony do praktyki wymaganej do uzyskania odpowiednich stopni oficerskich w stosunku: 2 miesiące tego okresu za 1 miesiąc wymaganej praktyki pływania; zaliczona w ten sposób praktyka nie może przekraczać $\frac{1}{3}$ praktyki wymaganej do uzyskania określonego stopnia.

5. Okres zatrudnienia na stanowiskach inspektorów okrętowej służby pokładowej, maszynowej, elektrycznej i radiowej w urzędach morskich, przedsiębiorstwach żeglugowych oraz w Polskim Rejestrze Statków może być zaliczony do praktyki pływania oraz do praktyki warsztatowej lub stoczniowej wymaganej do uzyskania określonego stopnia oficerskiego w stosunku: 4 miesiące tego okresu za 1 miesiąc wymaganej praktyki pływania; zaliczona w ten sposób praktyka nie może przekraczać $\frac{1}{3}$ praktyki wymaganej do uzyskania określonego stopnia.

6. Zaliczenie, o którym mowa w ust. 1—5, nie ma zastosowania przy ubieganiu się o stopnie: kapitana żeglugi wielkiej, kapitana żeglugi wielkiej rybołówstwa morskiego, oficera mechanika okrętowego I klasy, oficera elektryka okrętowego I klasy i radioofficera okrętowego I klasy.

7. Praktyki zastępcze przewidziane w ust. 1—5, mogą zastąpić łącznie nie więcej niż $\frac{1}{3}$ praktyki wymaganej do uzyskania określonego stopnia.

8. Przy ubieganiu się o stopnie: oficera pokładowego III, II i I klasy oraz kapitana żeglugi wielkiej połowa praktyki pływania może być nabyta na statkach innych niż rybackie z własnym napędem: naukowo-badawczych, szkolnych, ratowniczych oraz statkach technicznych specjalnego przeznaczenia — w żegludze międzynarodowej (wielkiej).

9. Przy ubieganiu się o stopnie: oficera pokładowego III, II i I klasy rybołówstwa morskiego oraz kapitana żeglugi wielkiej rybołówstwa morskiego połowa praktyki pływania może być nabyta na statkach rybackich: naukowo-badawczych i szkolnych.

§ 73. 1. Praktyki zastępcze przewidziane w § 72 nie mają zastosowania do praktyk wymaganych w § 69 i 70.

2. Przepisy § 5, 7, 24 i 33 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 2

Przepisy szczególne dla marynarzy i rybaków.

§ 74. 1. Obywatele polscy posiadający zagraniczne świadectwa nieoficerskie mogą na ich podstawie, za ze-

zwoleniem dyrektora urzędu morskigo, uzyskać odpowiednie świadectwa polskie.

2. Cudzoziemcy mający prawo stałego pobytu w Polsce, posiadający zagraniczne świadectwa nieoficerskie, mogą na ich podstawie, za zezwoleniem dyrektora urzędu morskigo, uzyskać odpowiednie świadectwa polskie po uprzednim złożeniu egzaminu sprawdzającego znajomość języka polskiego i przepisów obowiązujących w zakresie czynności służbowych na polskich statkach morskich.

3. Cudzoziemcy mający prawo stałego pobytu w Polsce, nie posiadający zagranicznych świadectw nieoficerskich, mogą za zezwoleniem dyrektora urzędu morskigo uzyskać stopnie nieoficerskie na warunkach określonych w rozporządzeniu dla obywateli polskich.

§ 75. 1. Osoby posiadające stopień rybaka mogą uzyskać stopień marynarza po wykazaniu się dodatkową 3-miesięczną praktyką pływania w charakterze członka załogi w specjalności pokładowej na statkach morskich przeznaczonych i używanych do przewozu ładunków lub pasażerów.

2. Osoby posiadające stopnie starszego rybaka lub bosmana rybołówstwa morskigo mogą uzyskać odpowiednio stopnie starszego marynarza lub bosmana po złożeniu egzaminu i wykazaniu się dodatkową 6-miesięczną praktyką pływania w charakterze członka załogi w specjalności pokładowej na statkach morskich przeznaczonych i używanych do przewozu ładunków lub pasażerów.

3. Osoby posiadające stopień marynarza mogą uzyskać stopień rybaka po wykazaniu się dodatkową 3-miesięczną praktyką pływania w charakterze członka załogi w specjalności pokładowej na statkach przeznaczonych i używanych do rybołówstwa morskigo.

4. Osoby posiadające stopnie starszego marynarza lub bosmana mogą uzyskać odpowiednio stopnie starszego rybaka lub bosmana rybołówstwa morskigo po złożeniu egzaminu i wykazaniu się dodatkową 6-miesięczną praktyką pływania na statkach o pojemności brutto powyżej 80 TR, przeznaczonych i używanych do rybołówstwa morskigo.

5. Osoby posiadające stopień mechanika żeglugi śródlądowej III klasy mogą uzyskać stopień motorzysty okrętowego.

§ 76. 1. Osoby posiadające 24-miesięczną praktykę pływania w specjalności pokładowej na okrętach Marynarki Wojennej w kampanii mogą uzyskać stopnie:

- 1) marynarza — po wykazaniu się 3-miesięczną praktyką pływania w charakterze członka załogi w specjalności pokładowej na statkach morskich przeznaczonych i używanych do przewozu ładunków lub pasażerów,
- 2) rybaka — po wykazaniu się 3-miesięczną praktyką pływania w charakterze członka załogi w specjalności pokładowej na statkach przeznaczonych i używanych do rybołówstwa morskigo.

2. Osoby posiadające 24-miesięczną praktykę pływania w specjalności pokładowej na okrętach Marynarki Wojennej w kampanii mogą uzyskać stopnie:

- 1) starszego marynarza — po złożeniu egzaminu i wykazaniu się posiadaniem świadectwa ratownika oraz 12-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi w specjalności pokładowej na statkach morskich przeznaczonych i używanych do przewozu ładunków lub pasażerów.

2) starszego rybaka — po złożeniu egzaminu i wykazaniu się posiadaniem świadectwa ratownika oraz 12-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi w specjalności pokładowej na statkach przeznaczonych i używanych do rybołówstwa morskigo.

3. Osoby posiadające 24-miesięczną praktykę pływania na stanowisku motorzysty na okrętach Marynarki Wojennej w kampanii mogą uzyskać stopień motorzysty okrętowego po złożeniu egzaminu i wykazaniu się 12-miesięczną praktyką pływania w charakterze członka załogi w specjalności mechanicznej na statkach morskich co najmniej IV kategorii objętych rozporządzeniem.

4. Osoby posiadające 24-miesięczną praktykę pływania w służbie maszynowej w specjalności elektrycznej na okrętach Marynarki Wojennej w kampanii mogą uzyskać stopień elektromontera okrętowego po złożeniu egzaminu i wykazaniu się dodatkową 12-miesięczną praktyką przy remoncie, montażu lub obsłudze okrętowych urządzeń elektrycznych.

5. Osoby posiadające 24-miesięczną praktykę pływania w charakterze kucharza okrętowego na okrętach Marynarki Wojennej w kampanii mogą uzyskać stopień kucharza okrętowego po złożeniu egzaminu i wykazaniu się 6-miesięczną praktyką pływania na stanowisku młodszego kucharza na statkach morskich objętych rozporządzeniem.

6. Praktyka pływania nabyta w podwójnej specjalności na okrętach Marynarki Wojennej może być zaliczona na stopień nieoficerski tylko w jednej specjalności.

7. Jeżeli okres praktyki pływania nabytej na okrętach Marynarki Wojennej jest krótszy od okresu tego rodzaju praktyki wymaganej do uzyskania stopnia nieoficerskiego, praktykę tę należy uzupełnić odpowiednią praktyką na statkach morskich objętych rozporządzeniem.

§ 77. Urzędy morskigo wydają, na wniosek armatora, zezwolenia na odbycie praktyk pływania przewidzianych w § 75 i 76 osobom, które spełniły pozostałe warunki do uzyskania określonych stopni nieoficerskich.

§ 78. 1. Studenci wyższych szkół morskich, po ukończeniu drugiego roku studiów, mogą odpowiednio do kierunku studiów:

- 1) otrzymać stopień marynarza pod warunkiem posiadania 3-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi lub studenta w specjalności pokładowej na statkach morskich objętych rozporządzeniem, innych niż rybackie,
- 2) otrzymać stopień rybaka pod warunkiem posiadania 3-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi lub studenta w specjalności pokładowej na morskich statkach rybackich,
- 3) zajmować stanowisko młodszego motorzysty pod warunkiem posiadania 3-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi w specjalności mechanicznej na statkach morskich objętych rozporządzeniem albo odpowiedniej praktyki warsztatowej lub stoczniowej.

2. Studenci wyższych szkół morskich, po ukończeniu trzeciego roku studiów, mogą odpowiednio do kierunku studiów otrzymać stopnie:

- 1) starszego marynarza pod warunkiem posiadania 9-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi lub studenta w specjalności pokładowej na

- statkach objętych rozporządzeniem, innych niż rybackie,
- 2) starszego rybaka pod warunkiem posiadania 9-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi lub studenta w specjalności pokładowej na morskich statkach rybackich,
  - 3) motorzysty okrętowego pod warunkiem posiadania 6-miesięcznej odpowiedniej praktyki warsztatowej lub stoczniowej oraz 3-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi lub studenta w specjalności mechanicznej na statkach objętych rozporządzeniem,
  - 4) elektryka okrętowego pod warunkiem posiadania 6-miesięcznej odpowiedniej praktyki warsztatowej lub stoczniowej oraz 3-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi lub studenta w specjalności elektrycznej na statkach objętych rozporządzeniem.

§ 79. 1. Praktyka pływania na odpowiednich stanowiskach w podróży próbnych na statkach morskich objętych rozporządzeniem może być zaliczona do praktyki pływania wymaganej do uzyskania stopnia nieoficerskich w stosunku: 2 miesiące pływania w podróży próbnych za 1 miesiąc wymaganej praktyki pływania; zaliczona w ten sposób praktyka nie może przekraczać $\frac{1}{3}$ praktyki wymaganej do uzyskania odpowiedniego stopnia.

2. Praktyka nabyta na statkach bez własnego napędu może być zaliczona do praktyki pływania wymaganej do uzyskania określonego stopnia nieoficerskiego w stosunku: 2 miesiące tej praktyki za 1 miesiąc wymaganej praktyki pływania; zaliczona w ten sposób praktyka nie może przekraczać $\frac{1}{3}$ praktyki wymaganej do uzyskania określonego stopnia.

3. Praktyki zastępcze przewidziane w ust. 1 i 2 mogą zastąpić nie więcej niż $\frac{1}{3}$ praktyki wymaganej.

§ 80. 1. Praktyki zastępcze przewidziane w § 79 nie mają zastosowania do praktyk wymaganych w § 75 i 76.

2. Przepisy § 5, 7, 24 i 33 stosuje się odpowiednio.

§ 81. 1. W wypadkach szczególnie uzasadnionych względami konieczności eksploatacyjnej dyrektor urzędu morskiego może, na wniosek armatora, udzielić zezwolenia na obsadzenie załogą o kwalifikacjach określonych dla żeglugi krajowej statku przekraczającego rejon tej żeglugi, pod warunkiem że:

- 1) statek posiada do tego odpowiednie uprawnienia żeglugowe, a warunki na akwenach, w których statek się znajdzie, nie różnią się w sposób istotny od warunków istniejących w żegludze krajowej,
- 2) załoga statku posiada kwalifikacje wymagane w niniejszym rozporządzeniu dla żeglugi krajowej.

2. Zezwolenia wymienione w ust. 1 mogą być wydawane dla całej załogi lub dla poszczególnych jej członków.

DZIAŁ V

Dokumenty kwalifikacyjne i egzaminy.

§ 82. 1. Uzyskanie stopnia oficerskiego potwierdza się dyplomem, a nieoficerskiego — świadectwem.

2. Dyplomy i świadectwa wystawia się z datą ważności od dnia spełnienia ostatniego warunku uzależniającego przyznanie określonego stopnia.

§ 83. 1. Osoby posiadające stopnie oficerskie obowiązane są do potwierdzania posiadanych kwalifikacji.

2. Warunkiem potwierdzenia kwalifikacji jest odbycie w okresie ostatnich pięciu lat co najmniej 12-miesięcznej praktyki pływania na stanowiskach oficerskich w odpowiedniej specjalności na statkach morskich objętych rozporządzeniem.

3. Dokumentem określającym utrzymanie kwalifikacji oficerskich, zgodnie z ust. 2, jest potwierdzenie dyplomu.

4. W razie niespełnienia wymagań określonych w ust. 2, dyplom nie upoważnia do zajmowania samodzielnych stanowisk oficerskich na polskich statkach morskich, z wyjątkiem wypadków określonych w ust. 5.

5. Warunkiem uzyskania potwierdzenia dyplomu, w razie niespełnienia wymagań określonych w ust. 2, jest wykazanie się — bezpośrednio przed objęciem stanowiska, do którego zajmowania uprawnia posiadaczy dyplom — 6-miesięczną praktyką pływania na statkach morskich objętych rozporządzeniem w charakterze oficera nadliczbowego lub na stanowisku co najmniej asystenta w odpowiedniej specjalności albo złożenie egzaminu.

§ 84. 1. W wypadkach szczególnie uzasadnionych, pod warunkiem zachowania niezbędnych wymagań bezpieczeństwa żeglugi, dyrektor urzędu morskiego może wydać zezwolenie uprawniające do zajmowania stanowiska bezpośrednio wyższego niż to, do którego uprawnia posiadany dyplom lub świadectwo; osoba, która nie posiada pierwszego świadectwa, obowiązana jest złożyć egzamin.

2. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, może być wydane pod warunkiem, że okres posiadanej praktyki wynosi co najmniej $\frac{2}{3}$ okresu praktyki wymaganej do uzyskania stopnia, którego zezwolenie dotyczy; łączny okres trwania więcej niż jednego zezwolenia nie może przekroczyć okresu brakującej praktyki.

3. Przepisy ust. 1 i 2 nie dotyczą stanowisk kapitana, starszego oficera lub I oficera mechanika oraz I radioficera.

§ 85. 1. Wzory dyplomów, świadectw, potwierdzeń dyplomów oraz zezwoleń określają odrębne przepisy.

2. Dyplomy, świadectwa, potwierdzenia dyplomów oraz zezwolenia wydają dyrektorzy urzędów morskich.

§ 86. 1. Egzaminy przewidziane w rozporządzeniu przeprowadzają komisje egzaminacyjne.

2. Programy oraz regulamin egzaminów określają odrębne przepisy, wydawane w zakresie dotyczącym oficerów w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, a w zakresie dotyczącym oficerów specjalności radiokomunikacyjnej — ponadto z Ministrem Łączności.

3. Komisje egzaminacyjne na stopnie oficerskie powołuje Minister — Kierownik Urzędu Gospodarki Morskiej.

4. Komisje egzaminacyjne na stopnie nieoficerskie powołuje dyrektor urzędu morskiego.

5. W skład komisji egzaminacyjnych wchodzi również przedstawiciele odpowiednich związków zawodowych oraz przedstawiciele Marynarki Wojennej.

6. Egzamin na określony stopień może zdawać osoba, która posiada co najmniej połowę wymaganej na ten stopień praktyki pływania.

7. Zasady wynagradzania za udział w pracach komisji egzaminacyjnych ustala Minister — Kierownik Urzę-

du Gospodarki Morskiej w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych.

8. Za przeprowadzone egzaminy pobiera się opłaty w wysokości ustalonej przez Ministra — Kierownika Urzędu Gospodarki Morskiej w porozumieniu z Ministrem Finansów.

DZIAŁ VI

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 87. Dyplomy oficerów specjalności pokładowej i mechanicznej, uzyskane na podstawie dotychczasowych przepisów, podlegają wymianie na odpowiednie dyplomy przewidziane w rozporządzeniu:

- 1) dyplomy szypra żeglugi portowej II klasy oraz porucznika żeglugi portowej podlegają wymianie na dyplom szypra III klasy żeglugi krajowej,
- 2) dyplomy szypra żeglugi portowej I klasy, szypra żeglugi osłoniętej II klasy oraz porucznika żeglugi przybrzeżnej podlegają wymianie na dyplom szypra II klasy żeglugi krajowej,
- 3) dyplom szypra żeglugi osłoniętej I klasy podlega wymianie na dyplomy:
  - a) szypra II klasy żeglugi krajowej,
  - b) szypra I klasy żeglugi krajowej, pod warunkiem złożenia egzaminu uzupełniającego,
- 4) dyplom kapitana żeglugi przybrzeżnej podlega wymianie na dyplom szypra I klasy żeglugi krajowej,
- 5) dyplomy porucznika żeglugi małej, porucznika żeglugi wielkiej i kapitana żeglugi małej podlegają wymianie odpowiednio na dyplom oficera pokładowego III, II i I klasy,
- 6) dyplom szypra rybołówstwa morskiego podlega wymianie na dyplom szypra II klasy rybołówstwa morskiego,
- 7) dyplomy porucznika żeglugi małej rybołówstwa morskiego, porucznika żeglugi wielkiej rybołówstwa morskiego i kapitana żeglugi małej rybołówstwa morskiego podlegają wymianie odpowiednio na dyplomy oficera pokładowego III, II i I klasy rybołówstwa morskiego,
- 8) dyplomy oficerów mechaników rybołówstwa morskiego podlegają wymianie na odpowiednie dyplomy oficerów mechaników, przewidziane w rozporządzeniu,
- 9) dyplom maszynisty okrętowego III klasy podlega wymianie na dyplom oficera mechanika okrętowego V klasy,
- 10) dyplomy maszynisty okrętowego II oraz I klasy podlegają wymianie odpowiednio na dyplomy oficera mechanika okrętowego IV oraz III klasy.

§ 88. Świadectwa marynarzy i rybaków specjalności pokładowej i mechanicznej, uzyskane na podstawie dotychczasowych przepisów kwalifikacyjnych, podlegają wymianie na odpowiednie świadectwa przewidziane w rozporządzeniu:

- 1) świadectwa marynarza pokładowego (żeglugi krajowej), starszego marynarza (żeglugi przybrzeżnej) oraz bosmana (żeglugi krajowej) podlegają wymianie odpowiednio na świadectwa marynarza, starszego marynarza oraz bosmana,
- 2) świadectwa cieśli okrętowego oraz cieśli rybołówstwa morskiego podlegają wymianie odpowiednio na świadectwa bosmana oraz bosmana rybołówstwa morskiego,
- 3) świadectwa rybaka przybrzeżnego oraz starszego rybaka przybrzeżnego podlegają wymianie odpowiednio na świadectwa rybaka oraz starszego rybaka,
- 4) świadectwa smarownika okrętowego oraz motorzysty okrętowego (żeglugi krajowej) podlegają wymianie na świadectwo motorzysty okrętowego,
- 5) świadectwa palacza oraz starszego palacza podlegają wymianie na świadectwo motorzysty okrętowego po wykazaniu się dodatkową 6-miesięczną praktyką pływania na statkach na stanowisku młodszego motorzysty.

§ 89. 1. Dyplomy i świadectwa wydane na podstawie dotychczasowych przepisów w sprawie kwalifikacji zawodowych członków załóg polskich statków morskich zachowują swą ważność do czasu wymiany na odpowiednie dyplomy i świadectwa przewidziane w rozporządzeniu.

2. Termin ukończenia wymiany ustala się na dzień 31 grudnia 1986 r.

§ 90. Ukończenie Państwowej Szkoły Morskiej w Gdyni i w Szczecinie oraz Państwowej Szkoły Rybołówstwa Morskiego w Gdyni i w Szczecinie przed 1974 r. upoważnia do ubiegania się o stopnie oficerskie na warunkach przewidzianych dla absolwentów wyższych szkół morskich.

§ 91. Praktykę pływania nabytą na podstawie dotychczasowych przepisów kwalifikacyjnych zalicza się do praktyki wymaganej do uzyskania poszczególnych stopni przewidzianych w rozporządzeniu.

§ 92. Tracą moc:

- 1) rozporządzenie Ministra Żeglugi z dnia 28 lipca 1967 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych członków załóg polskich statków morskich w żegludze krajowej (Dz. U. z 1967 r. Nr 34, poz. 171 oraz z 1969 r. Nr 25, poz. 191),
- 2) rozporządzenie Ministra Żeglugi z dnia 30 października 1971 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych członków załóg polskich statków morskich (Dz. U. z 1971 r. Nr 33, poz. 299 oraz z 1978 r. Nr 23, poz. 108).

§ 93. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1984 r.

Minister — Kierownik Urzędu Gospodarki Morskiej
J. Korzonek